

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО ПРАВА

ПРАВА ЛЮДИНИ ТА ПУБЛІЧНЕ ВРЯДУВАННЯ

МАТЕРІАЛИ

ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ФОРУМУ

15 березня 2018 року
м. Чернівці

Чернівці

Технодрук

2018

УДК [342.7:35](477)
ББК 67.9(4УКР)300,32 я43
П 68

Рекомендовано до друку Кафедрою публічного права
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
(Протокол № 8 від 20 березня 2018 р.)

Укладачі:

- Ковбас І.В. Голова ГО «Правничий Щит», к.ю.н., доц. кафедри публічного права юридичного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича
- Худик А.М. Голова ГО «Муніципально-правові ініціативи», ас. кафедри публічного права юридичного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича
- Вдовічен В.А. д.ю.н., доцент кафедри публічного права юридичного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича
- Боднар С.Б. Заступник голови ГО «Правничий Щит», к.ю.н., доц. кафедри публічного права юридичного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича
- Крайній П.І. Заступник голови ГО «Муніципально-правові ініціативи», ас. кафедри публічного права юридичного факультету Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича

П 68 Права людини та публічне врядування. Збірник матеріалів всеукраїнського форуму, 15 березня 2018 р., м. Чернівці / Уклад. І.В. Ковбас, А.М. Худик, В.А. Вдовічен, С.Б. Боднар, П.І. Крайній. – Чернівці : Технодрук, 2018. – 192 с.
ISBN 978-617-7611-10-2

Збірник містить матеріали доповідей учасників всеукраїнського форуму «Права людини та публічне врядування».

Всеукраїнський форум присвячено проблемам правового регулювання публічного врядування та його відповідність європейським правовим стандартам.

**УДК [342.7:35](477)
ББК 67.9(4УКР)300,32 я43**

Автори несуть повну відповідальність за підбір і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

ISBN 978-617-7611-10-2

© ЧНУ ім. Юрія Федьковича, 2018
© Ковбас І.В., Худик А.М., 2018
© ЮФ КП, 2018
© Технодрук, 2018

Зміст

Труба Р. М. Поєднання засади єдиноначальності із колективним прийняттям рішень у діяльності Державного бюро розслідувань.....	6
Ковальський В. С. Загальнодержавна програма з освіти в сфері прав людини. Загальні зауваження.....	9
Коломоєць Т.О. Неупередженість (безсторонність) як обов'язковий принцип процедури прийняття адміністративних актів	12
Колпаков В. К. Інформаторство в засобах протидії корупції.....	15
Кузьменко О. В. Проблемні питання щодо реалізації прав та обов'язків суб'єктів запобігання корупції	19
Чистеклетов Л. Г. Проблеми безпеки суб'єктів господарювання та їх адміністративно-правового забезпечення.....	27
Якимчук Н. Я. Юридична відповідальність територіальних громад: окремі проблеми теорії.....	30
Гаврилук Р. О. Медіація як засіб захисту прав людини versus право на медіацію як безпосередньо людське право	34
Щербанюк О. В. Принцип правової визначеності в адміністративному судочинстві	37
Жаровська Г. П. Національний превентивний механізм в Україні: напрями та інструменти.....	42
Вдовічен В. А. Альтернативні способи врегулювання публічно-правових спорів.....	46
Гончарук С. Т. Адміністративно-юрисдикційний процес в структурі адміністративного процесу.....	50
Коваль М. В. До питання про необхідність формування такого наукового напрямку яким є біоюриспруденція.....	52
Анісімов О. В. Реалізація принципу верховенства права в Кодексі адміністративного судочинства України.....	57
Білокурська О. В. Забезпечення прав і свобод людини як фактор розвитку публічного врядування в Україні.....	62
Вакарюк Л. В. Механізм захисту інформаційних прав людини.....	65
Остафійчук Л. А. Джерела права які застосовуються судом: новела адміністративного судочинства.....	70
Чорна В. Г. Види правових обмежень в адміністративному праві.....	76
Запотоцька О. В. Дозвіл як сервісний засіб публічного адміністрування.....	82
Гусар О. А. Роль фізкультурно-спортивних товариств в державному управлінні сферою фізичної культури та спорту.....	85
Доченко О. П. Політична свобода як умова реалізації виборчого права.....	89
Параниця С. П. Реалізація права людини на захист як складова категорія публічного адміністрування.....	92
Ковбас І. В. Щодо завдань та функцій органів публічної адміністрації.....	96

Устинова І. П. <i>Зарубіжний досвід правових засад управління місцевими фінансами як алгоритм реформ для України.....</i>	99
Петровська І. І. <i>Окремі питання процедури державного аудиту.....</i>	101
Козмуляк К. А. <i>Оцінка впливу на довкілля як інструмент забезпечення права на безпечне для життя і здоров'я навколишнє середовище.....</i>	106
Романюк І. І. <i>Юридичні клініки як ефективний «інструмент» реалізації права людини на правову допомогу.....</i>	108
Бутирська І. А. <i>Спрощене позовне провадження в адміністративному судочинстві.....</i>	110
Войцеховський Н. В. <i>Правова природа муніципальних прав членів територіальних громад.....</i>	115
Федорчук М. Д. <i>Права платника податків та електронне урядування.....</i>	118
Воробець Х. М. <i>Інформаційна безпека як об'єкт кримінально-правової охорони.....</i>	120
Мойсей Г. Г. <i>Судова аргументація Конституційного Суду України права на людську гідність.....</i>	124
Петришина М. Д. <i>Завдання адміністративного судочинства та його реалізація під час розгляду справ за зверненнями суб'єктів владних повноважень.....</i>	127
Динник І. П. <i>Забезпечення прав людини як умова розвитку держави</i>	131
Брода А. Ю. <i>Роль адвоката в адміністративному процесі Республіки Білорусь.....</i>	133
Іванченко В. А. <i>Поняття механізму адміністративно-правового регулювання сфери мобілізаційної підготовки та мобілізації.....</i>	136
Островський С. О. <i>Особливості взаємодії Національної гвардії України та Національної поліції України під час забезпечення (охорони) публічної (громадської) безпеки і порядку.....</i>	139
Хандій О. В. <i>Податок чи налог: позиція ЄСПЛ.....</i>	143
Солодан К. В. <i>Правове регулювання оподаткування електронної комерції в країнах Європи.....</i>	145
Крушницька О. <i>Особливості реалізації права на правову допомогу в процесуальному законодавстві України.....</i>	148
Солохін О. Г. <i>Правові підстави використання інформаційних технологій при здійсненні фіскальних процедур - умови забезпечення прав суб'єктів фіскальних правовідносин.....</i>	150
Юрійчук І. В. <i>До питання правового регулювання адміністративних процедур в Україні.....</i>	153
Вуйда В. П. <i>Павове регулювання інституту екстрадиції в адміністративному праві.....</i>	156
Антоняк Ю. І., Боднар С. Б. <i>Електронне урядування у сфері публічних закупівель.....</i>	159
Дробко В., Подорожна Т. С. <i>Конституційна скарга як засіб захисту прав людини.....</i>	162

Матищак Н. В., Ковбас І. В. <i>Адміністративно-правовий статус центрів з надання безоплатної правової допомоги.....</i>	165
Ломакіна К. В., Вдовічен В. А. <i>Адвокат в адміністративному судочинстві.....</i>	168
Баточенко О. А., Худик А. М. <i>Щодо адміністративних послуг, які надаються митними органами.....</i>	171
Шевчук О. В., Крайній П. І. <i>Застосування адміністративного примусу органами Національної поліції.....</i>	173
Івасишина О. Ю. <i>Державна судова адміністрація в системі органів публічної адміністрації.....</i>	176
Іринич Г. Г. <i>Щодо реалізації адміністративно-правової опіки органами публічної адміністрації</i>	177
Чура О. <i>Органи місцевого самоврядування як суб'єкти надання адміністративних послуг.....</i>	180
Йолохова О. А. <i>Нормативний акт як інструмент в діяльності органів місцевого самоврядування</i>	182
Лазарюк І. О. <i>Гендерна рівність в діяльності суб'єктів публічної адміністрації.....</i>	185
Миронюк А. <i>Децентралізація: міжнародний досвід та реформи в Україні</i>	188

15. Полетило К.С. Інформаційні права і свободи людини та їх судовий захист в конституційних нормах Ірландії /К.С. Полетило// Часопис Академії адвокатури України. - №22(1,2014). – С.77-81.

16. Собків Я.М. Організаційна структура механізму захисту інформаційних прав і свобод людини і громадянина в Україні /Я.М. Собків// Науковий вісник Ужг. нац. ун-у, 2014. – Серія Право. – Вип.29. Част.2. Том 2. – С.99-104.

17. Violations by Article and respondent State 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: www.echr.coe.int/Documents/Stats_violation_2016.pdf.

Остафійчук Л. А.

к.ю.н., доцент кафедри правосуддя
Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича

*ДЖЕРЕЛА ПРАВА ЯКІ ЗАСТОСОВУЮТЬСЯ СУДОМ: НОВЕЛА
АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА*

У новій редакції Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України), стаття, яка називалася «Законність» і розкривала зміст однойменного принципу адміністративного судочинства, отримала назву «Джерела права, які застосовуються судом». За винятком декількох доповнених положень, попередній текст цього принципу, повністю відтворений у ст. 7 КАС України.

Перелік конституційних засад (принципів) здійснення правосуддя схожий із переліками засад (принципів) адміністративного, господарського, кримінального і цивільного судочинства. Але, між ними є відмінності не лише в їх кількості, але й в змісті аналогічних норм процесуальних кодексів.

Для порівняння ситуації, що склалася у процесуальному законодавстві України, слід зауважити, що до Кримінального процесуального кодексу України змін та доповнень не вносилося і цей Кодекс залишився вірним традиціям, де ст. 8 присвячена принципу верховенства права, а ст. 9 – законності. У Цивільному процесуальному кодексі України (далі – ЦПК України) та Господарському процесуальному кодексі України (далі – ГПК України) колишній принцип законності цілком обґрунтовано був поглинутий принципом верховенства права, що відображено у назвах відповідних статей: «Верховенство права та законодавство, відповідно до якого суд вирішує справи» (ст. 10 ЦПК України) і «Верховенство права та джерела права, що застосовуються судом» (ст. 11 ГПК України). Незважаючи на назви статей нових редакцій ЦПК України, ГПК України, до основних засад цивільного (п. 1 ч. 3 ст. 2) і господарського (п. 1 ч. 3 ст. 2) судочинства віднесено «верховенство права», як і до адміністративного (п. 1 ч. 3 ст. 2 КАС України), без будь-яких модифікацій чи уточнень назви основної засади судочинства. І це правильно, адже дотримання законності є лише однією із складових принципу верховенства права при здійсненні правосуддя.

У Конституції України верховенство права закріплено в ч. 1 ст. 8 як загальноправовий принцип, що визнається і діє в державі. У рішенні Конституційного Суду України від 02.11.2004 р. йому вперше надано характеристику як втілення справедливості, а не як сукупності правил поведінки, відтворених у законах чи інших нормативно-правових актах [11]. Принцип верховенства права при здійсненні правосуддя донедавна був відсутній у нормах Конституції України. До набрання чинності Закону України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 02.06.2016 р. № 1401-VIII, у ч. 1 ст. 129 Основного Закону була закладена формула «влада-підпорядкування» суддів з нормами законодавства: «Судді при здійсненні судочинства незалежні і підкоряються тільки закону» [7]. В цьому не було нічого дивного. Як зауважив суддя Тернопільського окружного адміністративного суду А. Жук, вся правова система в нас раніше будувалася за принципом законності, згідно з яким існує окрема виписана норма права, і слід чітко її дотримуватися [13].

Нині, зазначене положення у ч.1 ст. 129 Конституції України викладене у такій формі: «Суддя, здійснюючи правосуддя, є незалежним та керується верховенством права» [7], а не підкоряючись закону. Адже, «у будь-якому випадку принцип верховенства права не може бути ототожнений з принципом верховенства нормативно-правових актів держави (законів)», зауважує С. Шевчук [15, с. 300]. Тому що «відмінність між ними пов'язана з розбіжністю у розумінні права і закону. Принцип верховенства закону є більш конкретним. Панування закону означає насамперед верховенство правового закону, бо не кожний закон є саме таким. Відповідність змісту закону праву є ще однією ознакою принципу верховенства права, важливим показником правової держави», – зазначає відомий теоретик права П.М.Рабінович [10, с. 342].

Верховенство права при здійсненні правосуддя полягає у дотриманні букви закону з урахуванням тексту та духу конституції, з метою забезпечення справедливості, розумності, необхідності, пропорційності, рівності, правової визначеності, належної обачності (тому що закон не є сталою субстанцією, а є живим механізмом, який змінюється з часом). Кожен закон має бути продовженням конституційного закріплення змісту фундаментальних прав і основних свобод людини. Але наявність у суспільстві законів, у тому числі і Основного закону, ще не свідчить про існування в цьому суспільстві законності. Крім цього, «є звичаєве право, є моральні норми, які також можна віднести до джерел права» [13]. Є судова практика Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ). Відповідно до статей 17 та 18 Закону України від 23.02.2006 р. № 3477-IV «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» суди застосовують при розгляді справ Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод та практику ЄСПЛ як джерело права [4].

Що слід розуміти під поняттям джерел права, які застосовуються судом в адміністративному судочинстві?

У відповідності з ч. 1 ст. 7 КАС України суд вирішує справи відповідно до Конституції та законів України, а також міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Міжнародні договори, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, мають перевагу над законами України (ч. 5 ст. 7 КАС України). Якщо міжнародним договором встановлені інші правила, ніж ті, що встановлені законом, то застосовуються правила міжнародного договору України. Чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України. Укладення міжнародних договорів, які суперечать Конституції України, можливе лише після внесення відповідних змін до Конституції України (ст. 9 Конституції України). У разі невідповідності правового акта Конституції України, закону України, міжнародному договору, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, або іншому правовому акту суд застосовує правовий акт, який має вищу юридичну силу, або положення відповідного міжнародного договору України (ч. 3 ст. 7 КАС України). Якщо суд доходить висновку, що закон чи інший правовий акт суперечить Конституції України, суд не застосовує такий закон чи інший правовий акт, а застосовує норми Конституції України як норми прямої дії. У такому випадку суд після винесення рішення у справі звертається до Верховного Суду для вирішення питання стосовно внесення до Конституційного Суду України подання щодо конституційності закону чи іншого правового акта, що віднесено до юрисдикції Конституційного Суду України (ч. 4 ст. 7 КАС України). Це означає, що Конституція України має найвищу юридичну силу (ч. 2 ст. 8 Конституції України), її норми є нормами прямої дії, мають пріоритет над законами та міжнародними договорами.

Крім Конституції України, міжнародних договорів України та чинного законодавства, суд застосовує інші правові акти, прийняті відповідним органом на підставі, у межах повноважень та у спосіб, визначені Конституцією та законами України (ч. 2 ст. 7 КАС України). Підзаконні акти, застосовувані судом, не можуть суперечити Конституції України та чинному законодавству. При застосуванні норм права суд виходить з того, що вони прийняті на підставі у спосіб та у межах повноважень відповідними органами (суб'єктами владних повноважень).

Отже, положеннями п.п.1-5 ст. 7 КАС України відтворений принцип ієрархічності нормативно-правових актів, відповідно до якого вищою юридичною силою наділена Конституція України, далі йдуть конституційні закони, чинне законодавство, підзаконні нормативно-правові акти. Міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства і мають пріоритет перед іншими нормативними актами.

У разі відсутності закону, що регулює відповідні правовідносини, суд застосовує закон, що регулює подібні правовідносини (аналогія закону), а за відсутності такого закону суд виходить із конституційних принципів і загальних засад права (аналогія права) (ч. 6 ст. 7 КАС України). Відсутність закону означає як відсутність відповідного правового акта, так і його неповноту, відсутність у ньому положень, які б урегулювали спірні правовідносини.

Аналізуючи наукові підходи до розуміння джерел права, що склалися в юридичній науці, В.В.Ільков наводить позиції вчених В.Б. Авер'янова, С.Г. Стеценка, Ю.П. Битяка, В.К. Колпакова, О.В. Кузьменко, Т.О. Коломоець та А.В. Константного, які під джерелами адміністративного права розуміють конкретні форми зовнішнього виразу норм адміністративного права, через які відбувається владно-регулюючий вплив на адміністративно-правові відносини. Цей загально визнаний науковий підхід до поняття джерела адміністративного права В.В. Ільков переносить на поняття джерела права в адміністративному судочинстві з погляду юридичного позитивізму, так як у вітчизняній правовій доктрині джерелом права офіційно визнається нормативно-правовий акт [5, с. 62]. З огляду на проведене дослідження, вчений дає авторське визначення джерела права в адміністративному судочинстві як зовнішній спосіб вираження права, в якому закріплено процесуальні правила поведінки суб'єктів адміністративного судочинства, що мають загальнообов'язковий характер, формальну визначеність, спрямовані на реалізацію норм матеріального права та регулювання адміністративно-процесуальних відносин, пов'язаних з адміністративним судочинством [5, с. 64].

Враховуючи, що суд є обов'язковим суб'єктом адміністративного судочинства, вказане авторське визначення джерела права в адміністративному судочинстві має право на існування в його загальному (широкому) розумінні. Але, зауважуємо, що сучасна редакція ст. 7 КАС України поняття джерела права адресує винятково для застосування судом. Такі законодавчі зміни потребують переосмислення поняття, адже, незважаючи на значне скорочення суб'єктів застосування цієї норми в адміністративному судочинстві (винятково суд), в цьому якраз і полягає розширення тлумачення і розуміння поняття «джерела права» для його застосування судом при здійсненні адміністративного судочинства.

В той же час, будь-які спроби тлумачення і розуміння поняття «джерела права» для суб'єкта владних повноважень наразі прямо заборонені КАС України. Аналогія закону та аналогія права не застосовується для визначення підстав, меж повноважень та способу дій органів державної влади та місцевого самоврядування (ч. 6 ст. 7 КАС України). Чому законодавець заборонив суб'єктам владних повноважень застосовувати в адміністративному судочинстві інститути аналогії закону й аналогії права для подолання прогалін у правовому регулюванні ?

Відповідь очевидна – Конституцією України проголошено, що органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України (ст.6). А суд адміністративної юрисдикції у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень перевіряє, чи прийняті (вчинені) вони на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України і т.д.(ч. 2 ст. 2 КАС України).

Отже для суб'єкта владних повноважень в адміністративному судочинстві поняття «джерело права» застосовуватиметься винятково у вузькому розумінні – як «спосіб закріплення та існування норм права у позитивних приписах, як зовнішня форма втілення права, що надає йому характер офіційних правових норм»[1, с. 44]. А для судді адміністративного суду поняття «джерело права» застосовуватиметься у його «широкому» аспекті – як причини і закономірності, що обумовлюють виникнення і зміст права» [1, с. 44].

Правову дефініцію «джерело права» Т.А. Васильєва та О.А. Іванюк також розглядають в двох аспектах: як причину, що обумовлює правове явище, і певний документ, що включає правову норму. При використанні значення слова «джерело», власне правову дефініцію «джерело права» можна розуміти «і як причину виникнення того чи іншого правового явища, і як певний документ, правовий акт, який містить норми права або санкціонує застосування неписаних норм права»[2].

До неписаних норм права німецькі вчені пропонують зараховувати загальні конституційні принципи, принципи адміністративного права, судовирішення, судову практику та звичаї [16, с. 32-34]. Така позиція повністю відповідає положенням ст. 20 і 20а Основного Закону Федеративної Республіки Німеччина. Зокрема, «законодавство пов'язано конституційним ладом, виконавча влада і правосуддя – законом і правом» (ст. 20 (3)), «держава, усвідомлюючи відповідальність за майбутні покоління, здійснює охорону природних основ життя в рамках конституційного ладу та у відповідності із законом і правом за допомогою виконавчої влади і правосуддя» [8, с. 587]. Отже, згідно із Конституцією Німеччини, суди можуть приймати рішення на основі як закону, так і права, а джерела права Німеччини не обмежуються законом, суддя може обґрунтувати прийняте рішення правовими нормами, які знаходяться в інших джерелах, що визначаються правом.

Такий підхід вирішує проблему, що виникає при правозастосуванні судом, і надає можливість обирати, що покласти в основу судового рішення – закон, звичай, судовий прецедент, правову доктрину, і не важливо чи визнані вони державою або ні. Така позиція підтверджується ст. 38 Статуту Міжнародного Суду Організації Об'єднаних Націй, яка зобов'язує Суд вирішувати передані йому спори на підставі міжнародного права й застосовувати: а) міжнародні конвенції як загальні, так і спеціальні, що

встановлюють правила, точно визнані державами, що сперечаються; b) міжнародний звичай як доказ загальної практики, визнаної в якості правової норми; c) загальні принципи права, визнані цивілізованими націями; d) із застереженням, зазначеним в статті 59, судові рішення і доктрини найбільш кваліфікованих фахівців з публічного права різних націй як допоміжний засіб для визначення правових норм [12].

Очевидно, що новий зміст поняття джерел права, які можуть бути застосовані адміністративним судом, полягає не лише у застосуванні нормативно-правових актів при прийнятті судового рішення, але й обґрунтування підстав його прийняття правовими нормами, які знаходяться в інших джерелах, що визначені правом. Застосовуючи джерела права, суддя адміністративного суду вправі назвати конкретне джерело права (Конституція, міжнародний договір, закон, принцип(и) права, адміністративно-правовий акт, адміністративний договір, акт органу державного управління, правовий звичай, правові позиції, судовий прецедент, рішення ЄСПЛ, адміністративно-правові концепції і правові доктрини) і вивести зміст правової норми не залежно від визнання її державою. Використання поняття «джерела права» в КАС України в такому значенні відповідатиме реаліям та вимогам сучасної правової дійсності.

Список літератури:

1. Байтин М. И. Сущность права (Современное нормативное правопонимание на грани двух веков). Изд. 2-е, доп. – М.: ООО ИД «Право и государство», 2005. – 544 с.

2. Васильева Т.А. Понятие и значение источника права [Текст] / Т.А. Васильева // Вестник Волжского университета им. В.Н. Татищева. Сер. «Юриспруденция»: Научно-практический журнал. Вып. 2 (73) – Тольятти : Изд-во ВУиТ, 2010 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0ahUKEwiM4JWpsNPZAhVBZCwKHUKYC4gQFggpMAA&url=https%3A%2F%2Fcyberleninka.ru%2Farticle%2Fn%2Fponyatie-i-znachenie-istochnika-prava.pdf&usq=AOvVaw1Wl7LPflkDb3JYJa1MVfkU>

3. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. № 1798-ХІІ // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>

4. Закон України від 23.02.2006 р. № 3477-ІV «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/3477-15>

5. Ільков В.В. Джерела права в адміністративному судочинстві: теоретико-правова характеристика / В.В. Ільков // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. – 2016. - № 24. – С. 62-64.

6. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. № 2747-ІV // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>

7. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/paran4761#n4761>

8. Конституции государств Европы : В 3 т. Т 1 / Под общей ред. Л.А. Окунькова. – М. : Изд. НОРМА, 2001. – 824 с.
9. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
10. Рабінович П.М. Верховенство права // Юридична енциклопедія. В 6 томах. – А-Г. – К., 1998. – 672 с.
11. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 69 Кримінального кодексу України (справа про призначення судом більш м'якого покарання) від 2.11.2004 р. [Текст] // Офіц. вісн. України. – 2004. - № 45. – Ст. 2975
12. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду від 26.06.1945 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу :http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_010/para0544#o544
13. Суддя Андрій Жук: Зміни в адміністративному судочинстві захищатимуть громадян від протиправних дій з боку органів державної влади // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://sensor.net.ua/r3053088>
14. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
15. Шевчук С. Судова правотворчість: світовий досвід і перспективи в Україні. – К.: Реферат, 2007. – 640 с.
16. Detterbeck S. Allgemeines Verwaltungsrecht mit Verwaltungsprozessrecht / S. Detterbeck. – 4. Auflage. – München: Verlag C. H. Beck, 2006. – 612s.

Чорна В. Г.

к.ю.н., доцент, доцент кафедри адміністративного права і процесу Національної академії внутрішніх справ

ВИДИ ПРАВОВИХ ОБМЕЖЕНЬ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ ПРАВІ

Правові обмеження – це визначені нормативно-правовими актами індивідуальні (суб'єктні) та конкретні заходи адміністративно-правового характеру, які застосовуються шляхом вчинення відповідних дій уповноваженими суб'єктами публічної адміністрації, які направлені на координацію поведінки та дій суб'єкта-адресата в відповідні межі, рамки, правила, що продиктовано родом її діяльності, правовим статусом.

Залежно від сфери регулювання нормативно-правового акту, предмету правового обмеження, суб'єкту який застосовує обмеження та суб'єкту щодо якого застосовують обмеження, платності застосування обмеження в науці адміністративного права прийнято виділяти декілька видів правових обмежень. Розкриємо зміст деяких з них.

**ПРАВА ЛЮДИНИ
ТА ПУБЛІЧНЕ ВРЯДУВАННЯ**

МАТЕРІАЛИ

ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ФОРУМУ

15 березня 2018 року

м. Чернівці

Підписано до друку 03.04.2018. Папір офсетний. Формат 60x84/16.

Ум. друк. арк. 11,16. Вид. № 18-5. Зам. № 7. Тираж 100 прим.

Видавець та виготівник: ПВКФ «Технодрук»

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №1841 від 10.06.2004 р.
58000, м. Чернівці, вул. І. Франка, 20, оф.18, тел. (0372) 55-05-85